

Ірина Олегівна ІВАЩУК

доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародної економіки,
Тернопільський національний економічний університет
E-mail: ivashchukter@gmail.com

Михайло Романович ОРНАТ

кандидат економічних наук, доцент
начальник відділу інвестицій Міністерства інфраструктури України
E-mail: michael.ornat@gmail.com

**ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ КИТАЮ В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

Івашук, І. О. Інвестиційні пріоритети економічних реформ Китаю в умовах глобальної нестабільності [Текст] / Ірина Олегівна Івашук, Михайло Романович Орнат // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 21. – № 2. – С. 309-316. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Глобалізаційні процеси впродовж десятиліть супроводжувалися інтенсивною лібералізацією міжнародних економічних відносин, що спричинило високу чутливість світової економіки до виявів локальної нестабільності, яка трансформувалася у глобальну, і більшість країн світу виявилися неготовими до її негативних наслідків. Під впливом глобальної нестабільності Китай обрав власну модель економічних реформ, що кардинально відрізнялася від моделей інших держав, тому практична ефективність цієї моделі ринкових перетворень у 90-х рр. ХХ ст. стала своєрідним поштовхом для зовнішньоторговельної та інвестиційної активності країни. За таких умов актуалізуються питання визначення вектору інвестиційного розвитку Китаю. Предметом дослідження є інвестиційні пріоритети країни в контексті економічних реформ в умовах глобальної нестабільності.

Мета. Метою статті є виявлення інвестиційних пріоритетів економічних реформ Китаю за умови глобальної нестабільності. Сформульовано наступні завдання: узагальнити особливості прояву глобальної економічної нестабільності; розкрити основні аспекти економічних реформ Китаю; проаналізувати тенденції його інвестиційної активності; обґрунтувати важливість інвестицій для реформування економіки країни.

Методи (методологія). Методологічною основою дослідження є діалектичний метод наукового пізнання. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи, серед яких найсуттєвішими є: абстрактно-логічний метод – для формулювання висновків дослідження; методи аналізу, синтезу й узагальнення – для вивчення основних тенденцій інвестування та реформування економіки Китаю; системного підходу – при виявленні причин та чинників глобальної нестабільності; графічний метод.

Результати. У результаті проведеного дослідження визначено причини і чинники глобальної нестабільності та з'ясовано їх негативний вплив на розвиток світового господарства. Встановлено особливості економічних реформ країни. Проаналізовано сучасну інвестиційну політику Китаю та обґрунтовано його підходи до залучення іноземного капіталу в країну та експорту інвестицій. Сформульовано пріоритети інвестиційної політики держави.

Ключові слова: глобалізація; глобальна нестабільність; економічний розвиток; іноземні інвестиції; інвестиційна політика; Китай; реформування економіки; фінансово-економічна криза

Iryna Olehivna IVASHCHUK

Doctor of Sciences (Economics),
Professor,
Department of International Economics,
Ternopil National Economic University
E-mail: ivashchukter@gmail.com

Mykhailo Romanovych ORNAT

PhD in Economics,
Associate Professor,
Head of Department of Investments,
Ministry of Infrastructure of Ukraine
E-mail: michael.ornat@gmail.com

INVESTMENT PRIORITIES OF ECONOMIC REFORMS OF CHINA UNDER GLOBAL INSTABILITY**Abstract**

Introduction. Globalization processes have been accompanied by intensive liberalization of international economic relations for decades. It has led to the high sensitivity of the global economy to local manifestations of instability that has transformed into a global. A great number of countries were not ready for its consequences. Under the influence of global instability China has chosen its own model of economic reforms that is radically different from the models of other countries. The practical effectiveness of this model of market reforms in the 90-ies of XX century has become an impulse for foreign trade and investment activity of the country. Under such conditions the issue of determining the vector of investment development of China has actualized. The country's investment priorities in the context of economic reforms in terms of global instability can be determined as the subject of the study.

Goal. The article aims to identify investment priorities of economic reforms of China in terms of global instability. We have formulated the following objectives: to summarize features of global economic instability; to reveal the main aspects of economic reform in China; to analyze trends in its investment activity; to justify the importance of investment to reform the economy.

Methods (methodology). The methodological basis of the study is the dialectical method of scientific knowledge. The study has used general scientific and special methods. Among them the most significant are as the following ones: abstract and logical method (to draw conclusions of the study); methods of analysis and synthesis (to examine the basic trends of investment and reform of the Chinese economy); method of system approach (to identify the causes and factors of global instability); graphical method.

Results. The causes and factors of global instability are determined. Their negative impact on the world economy is clarified. The peculiarities of the country's economic reforms are defined. The current investment policy of China is analysed. The approach of attraction of foreign capital to the country and export of investments are justified. The priorities of investment policy are formulated.

Keywords: globalization; global instability; economic development; foreign investments; investment policy; China; economic reform; financial crisis.

JEL classification: F010, F210

Вступ

Глобалізаційні процеси останніми десятиліттями визначали не лише вектор розвитку економік країн світу, інтеграційних об'єднань та міжнародних організацій, але й стали детермінантою національних економічних реформ кожної окремо взятої країни. За умов інтенсифікації співробітництва та розширення його горизонтів, держави, втрачаючи певні ознаки національного економічного суверенітету, максимально намагалися уніфікувати власні економічні системи до змінних зовнішніх умов та вимог світових лідерів. Водночас однією з країн, яка примноживши свій зовнішньоторговельний та інвестиційний потенціал, зуміла зберегти національну ідентичність проведення економічних реформ, орієнтуючись на національні інтереси, став Китай. Країна із суперечливими цінностями, де поєднуються і авторитарний стиль керівництва, і глибока філософія гармонійного розвитку, зайняла лідерські позиції у глобальному економічному просторі, та, за прогнозами аналітиків, у найближчі десятиліття, при дотриманні визначених стратегічними планами й програмами орієнтирів розвитку, зможе лише підсилити свій вплив на світовій арені. Глобальна економічна нестабільність найбільше торкнулася фінансової сфери і позначилася не лише на результатах функціонування світового фінансового ринку,

---

але й локальних, через високу їх чутливість до зовнішніх трендів. Водночас фінансово-економічна криза 2008 р. продемонструвала неспроможність та неготовність уповноважених світовою спільнотою міжнародних інституцій до моніторингу тенденцій розвитку фінансових ринків та відсутність інструментів раннього попередження можливої дестабілізації фінансової системи, механізмів нівелювання ризиків глобальної нестабільності та турбулентності. Процеси глобалізації поглибили економічну залежність найменш розвинених країн і країн, що розвиваються, від країн-лідерів, що загострило ціннісно-ідеологічні конфлікти. Водночас глобальна нестабільність у фінансово-економічній сфері супроводжується зростанням ролі нових індустріальних країн у світових економічних процесах, зокрема Китаю та Кореї. Глобальна нестабільність, поряд з такими індикаторами, як загострення екологічної кризи через забруднення довкілля, а відтак погіршення кліматичних умов та охорони здоров'я; вичерпання природних, сировинних і традиційних енергетичних ресурсів; посилення демографічного дисбалансу; загострення продовольчої проблеми; зростання соціальної нерівності; геополітична та інституційна кризи, продемонструвала деформацію структур ринків та супроводжувалася кризою ефективності інвестування. Вичерпання ресурсу ефективності вкладень у традиційні технології зумовлює тенденцію до обмеження стимулів до продуктивного інвестування. Проте зростаюча віртуалізація грошово-кредитних, валютних ринків у ході «революції похідних цінних паперів» призвела до небувалого збільшення обсягів фіктивного капіталу, що став основним джерелом поширення глобальної нестабільності. Таким чином, глобальна нестабільність стала ключовою детермінантою формування нового економічного порядку. В умовах глобальних структурних зрушень відбувається формування багатополюсного світу, а у світовій економіці та політиці зростає роль нових гравітаційних центрів і локальних цивілізацій, де основним гравцем світової економіки стає Китай, розвиток якого став однією із найбільш значущих подій першої половини XXI ст. Питання реформування економіки Китаю в умовах глобальної нестабільності, а також впровадження цього досвіду в Україні, розкривали у працях зарубіжні вчені (П. Буніч, В. Гельбрас, Л. Клейн, Е. Пивоваров, Е. Уоллер та ін.), а також українські дослідники (В. Андрійчук, О. Білорус, В. Будкін, І. Бураковський, В. Козюк, Д. Лук'яненко, З. Макогін, В. Новицький, Ю. Пахомов, С. Сіденко, Я. Столярчук, А. Філіпенко, О. Шнирков та ін.). Водночас пріоритети інвестиційної політики країни в умовах глобальної нестабільності залишаються малодослідженими.

Мета та завдання статті

Мета статті полягає у виявленні інвестиційних пріоритетів економічних реформ Китаю за умови глобальної нестабільності. Для досягнення мети дослідження сформульовано наступні завдання: узагальнити особливості прояву глобальної економічної нестабільності; розкрити основні аспекти економічних реформ Китаю; проаналізувати тенденції його інвестиційної активності; обґрунтувати важливість інвестицій для реформування економіки країни.

Виклад основного матеріалу дослідження

Протягом останнього десятиріччя світова фінансово-економічна система зазнала національних і транскордонних фінансових криз (Азійська фінансова криза, криза у Росії, Бразилії, Аргентині), злетів і падінь міжнародних фондових ринків, вилучення іноземних інвестицій, неочікуваних змін валютних курсів основних гравців міжнародних ринків. В останній період відбулися торговельні, інвестиційні, платіжні та фінансові дисбаланси країн - провідних гравців фінансового ринку [1, с. 63-67]. Так за період 1990-2014 рр. у світі сталося більше тридцяти фінансових, валютно-фінансових та банківських криз, які певною мірою стали наслідком лібералізації інвестиційних режимів та глобалізації фінансових ринків. Світова фінансова криза, яка розпочалася з іпотечної кризи 2008 р. в США, змусила усвідомити гостроту проблеми фінансової дестабілізації на різних рівнях: на рівні банків, підприємств, галузей, ринків, національних економік і світових систем загалом. Валютно-фінансові кризи останніх років стали підтвердженням складності забезпечення стабільності міжнародних фінансових відносин.

Поглиблення глобальної нестабільності відбувається через такі причини: суперечність глобальної економічної інтеграції; торговельна, фінансова та інвестиційна лібералізація; інтеграція фінансових та валютних ринків; інтенсифікація глобального руху капіталу; незбалансованість взаємовідносин основних гравців глобальних ринків: США, ЄС і ринків країн Азії і Латинської Америки, що розвиваються; нестабільність і непередбачуваність курсу американського долара як основної світової валюти; зниження курсу долара США та прогноз його нестійкості на найближчий період та ін. Так чинниками сучасної глобальної нестабільності є технологічне оновлення, цінні флуктуації на ринках та їх інституційна слабкість, суперечливість курсоутворення тощо. Щороку відбувається зниження курсу американського долара, відповідно цей економічний тягар позначається на євро [2, с. 8-14]. Саме тому щораз частіше звучать пропозиції країн, у т. ч. України, про перехід економік, які є залежними від курсу американського долара, до плаваючого курсу національної валюти, інфляційного таргетування та збалансованої монетарної політики.

Практичну значущість проблеми глобальної нестабільності складно переоцінити, оскільки йдеться про найбільші світові економіки: США, Китай, Японію, Європейський Союз. Водночас Китай став прикладом економічної системи, котра зуміла протистояти викликам глобальної нестабільності. Концепцією реформ було передбачено відкритість економіки Китаю для іноземних інвестицій, торгівлі, участі на фондових біржах тощо. Однак насправді політика цієї країни радше може бути визначена як напівзакрита відповідно до її валютно-фінансової та монетарної складових. У Китаї запроваджено значні обмеження на рух капіталу. Держава здійснює контроль за валютним регулюванням. Зокрема, законами не обмежено ввезення валюти в Китай і її конвертація в юань, а вивезення валюти за кордон фізичними і юридичними особами ускладнено довготривалою процедурою надання дозволу і суворо контролюється державними органами. Більшість розрахунків і транзакцій здійснюються тільки в юанях. Водночас у період реформування завжди було гарантовано збереження заощаджень громадян, що зміцнювало довіру населення до уряду і до проведених економічних реформ.

Повернення інвестованого капіталу іноземних інвесторів значно ускладнено. Іноземний інвестор, який вклав у виробництво гроші, обладнання, устаткування, технології, може повернути вкладені інвестиції тільки у формі виробленого товару. Згідно із законодавством щодо підприємств з іноземним капіталом 70 % виробленої продукції обов'язково має бути експортовано з Китаю і тільки 30 % може бути реалізовано за юані на внутрішньому ринку. Таким чином, за кордон вивозиться переважно праця китайських працівників, а фактори виробництва, виробничий капітал залишаються в Китаї. Особливо це актуально для ВЕЗ та СЕЗ, де частка підприємств з іноземним капіталом переважає [3, с. 50-57]. Більшість продукції у Китаї виробляється на вітчизняних підприємствах з іноземним капіталом.

З огляду на реалії глобалізації перегляд існуючих моделей економічного розвитку КНР відбувається постійно. Китай прагнув покращувати ефективність і переходити від економіки, орієнтованої на ВВП і експорт, до стратегії добробуту і моделі зростання національного ринку (з початку азійської кризи в 1997 р.). Проте попередні заходи перетворення не були настільки успішними [4, с. 11-12].

Аргументування необхідності економічних реформ у КНР базується на таких положеннях: 1) страх перед економічною кризою. Експортноорієнтована й інвестиційна економіка була незбалансованою та нестабільною з потенційним сповільненням зростання, а існуючі ризики замасковані швидким зростанням; 2) сувора підпорядкованість правлячій партії. Реформи передбачають розбудову демократичних процесів і верховенство закону з метою поглиблення легітимності комуністичної партії КНР; 3) об'єднання з міжнародним співтовариством; 4) регіональна конкуренція.

Проте Китай змушений коригувати власні реформи з огляду на загальносвітові тенденції. Зокрема, впродовж 2012–2013 рр. кілька країн опинилися в борговій кризі, яка щораз поглиблюється, і такі країни, як США та країни ЄС, можуть використати «китайську загрозу» як виправдання за неможливість владнати власні економічні питання, внаслідок чого китайська дипломатія зазнає тиску. Саме тому захист закордонних інвестиційних інтересів Китаю буде для неї важливим завданням [1, с. 63-67]. Протягом минулих трьох десятиліть Китай здійснював інвестування в 170 країнах і регіонах з власними прямими іноземними інвестиціями, що становило більш ніж 170 млрд дол.

Активно у Китаї проводиться політика реорганізації й реструктуризації державних підприємств, що працюють за участі інших видів капіталу, вітчизняного («миньцзянь цзибень») і іноземного («вайцзи цзибень»). Посилилася також тенденція до повної або часткової купівлі приватними інвесторами державних підприємств. Тільки за період 2006–2010 рр. було укладено 66 угод «...щодо придбання іноземним капіталом вітчизняних підприємств» на суму 6,5 млрд юанів. Згідно з оцінками аналітиків, частка змішаної економіки, де переважає акціонерна власність, в економіці Китаю становить приблизно 60 % (в 1990 р. – 9,8 %), а у найближче десятиліття збільшиться до 90 % [5, с. 35-41].

Відповідно до запровадженої в Китаї кейнсіанської моделі, міжнародні потоки капіталу спрямовуються в напрямках реалізації інвестиційних проектів з найвищою рентабельністю. Об'єктивною основою інтернаціоналізації промислових сил є поглиблення міжнародного розподілу праці, високий ступінь усупільнення виробництва. Транснаціональні корпорації (ТНК) і транснаціональні банки (ТНБ) стали інструментом глобалізації економіки і перетворились в основний чинник світового господарства. Так, створюючи сприятливий інвестиційний клімат для таких компаній, Китай забезпечив постійний прилив капіталу в країну, водночас ставши вигідним і для ТНК як потенційний ринок для адаптації власних бізнес моделей. Водночас ТНК пройшли важкий шлях адаптації до філософії економічного розвитку Китаю, адже повинні були поважати національне законодавство, звичаї та культуру [6].

Демонструючи світовій спільноті пріоритетність власної доктрини політичного та соціального устрою, Китай запровадив ліберально-поміркований підхід щодо залучення іноземного капіталу в країну для подолання диспропорцій економічного розвитку. Однак іноземні інвестиції набули для Китаю значення важливого і стратегічного ресурсу. Слід зазначити, що динаміка зростання прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Китаї (рис. 1) є доволі стабільною, тобто вона не зазнала негативних наслідків останніх світових фінансових криз так, як у США, ЄС та країнах світу загалом.

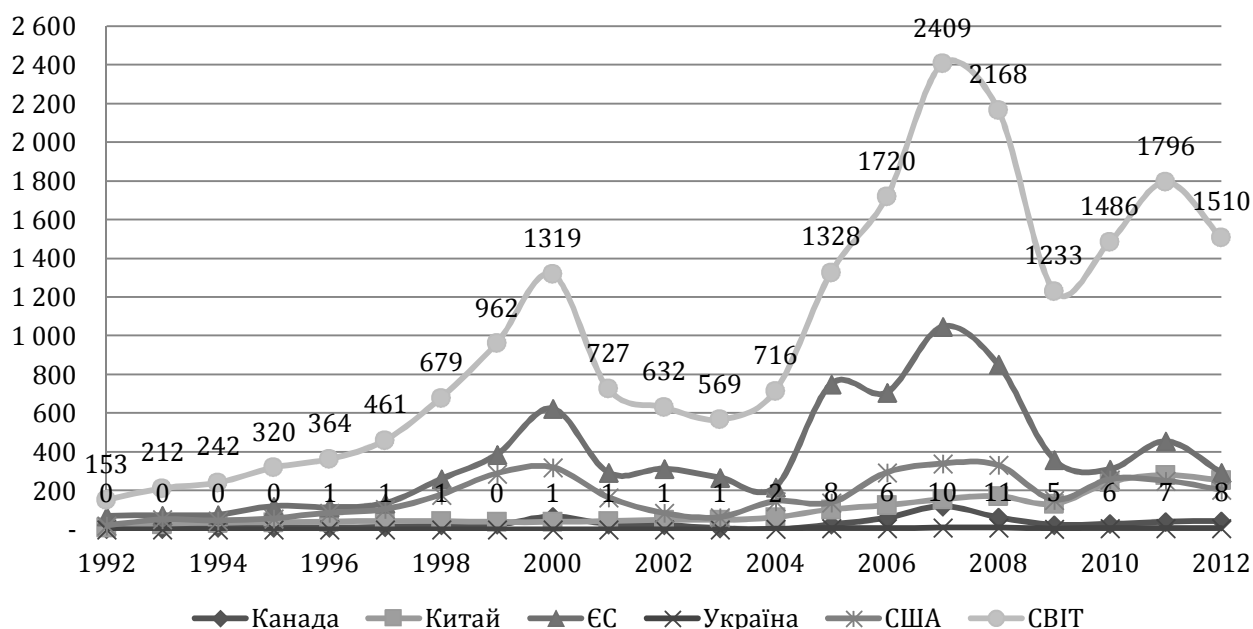

Рис. 1. Динаміка зростання ПІІ у Китаї та інших країнах (1990–2012 рр.), %*

*Складено за даними Світового банку ([Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD/countries>).

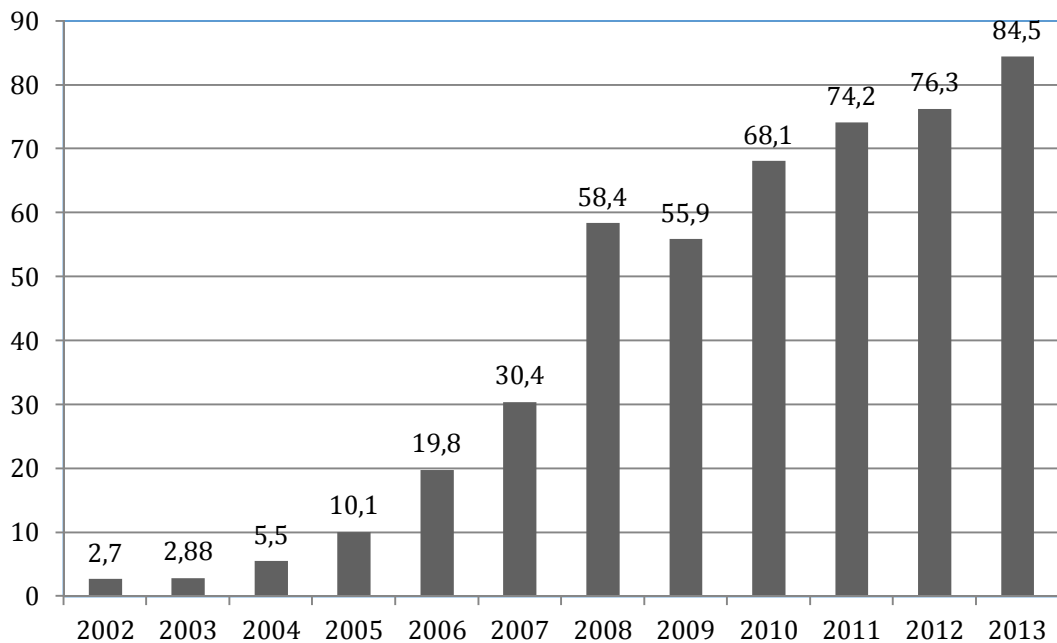
На початку XXI ст. за економічною потужністю – з урахуванням показників обсягу ВВП, зовнішньої торгівлі, залучених іноземних інвестицій, золотовалютних резервів та ін. – Китай становить силу, з якою змушені рахуватися країни світу. Його політичний вплив більш помітний на регіональному рівні: у країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону, Південно-Східній й Центральній Азії. Подальше зростання країни визначатиметься динамікою її економічного розвитку в умовах диверсифікації світових глобалізаційних процесів.

Розвиток ринку капіталу й інших чинників виробництва з метою залучення прямих інвестицій в економіку Китаю є одним з найважливіших напрямків реформування державного механізму регулювання економічної системи. Для цього планується створити багаторівневу систему ринку капіталу й удосконалювати його структуру. Китайське керівництво прийняло рішення розбудувати біржі цінних паперів, створювати біржові структури для стимулювання венчурних інвестицій, а також спеціальні інноваційні біржі, призначені для розміщення акцій високотехнологічних підприємств. Це сприятиме розвитку системи інституціональних інвесторів, розширенню каналів упорядкованого виходу капіталу на ринок.

Китай у результаті проведення економічних реформ поступово перетворюється з імпортера капіталу в одного з найбільших експортерів, щорічно збільшуючи власні закордонні інвестиції в середньому на 8%. Китайські інвестиції посилюють свій вплив на розвиток глобальної економіки, відіграючи щораз значнішу роль у світовому господарстві. Незважаючи на зростаючу глобальну нестабільність, починаючи з 2009 р., Китай стабільно входить у п'ятірку найбільших експортерів капіталу, хоча при цьому ця країна чітко відстоює свої національні інтереси.

Успіхи Китаю в залученні закордонних інвестицій були досягнуті завдяки впровадженню пільгової політики, яка заохочує здійснення вкладень. У процесі проведення економічних реформ Китай зосередив власні людські, матеріальні та фінансові ресурси для забезпечення сприятливих умов для закордонних інвестицій. Одночасно було прийнято понад 500 економічних законопроектів, що забезпечують юридичну гарантію закордонним інвесторам. У межах загальної інвестиційної політики наприкінці 1997 р. у країні опубліковано «Перелік інвестиційних галузей для закордонних підприємців» з метою залучення іноземних інвесторів у країну, де були вказані такі основні економічні галузі: розвиток енергоносіїв і сировинної бази, комплексне освоєння сільського господарства, розвиток інфраструктури, комплексне використання ресурсів, охорона екології та довкілля, освоєння новітніх технологій тощо.

У 2005–2010 рр. Китаю вдалося реалізувати 1556 проектів злиття та поглинання. Загальний обсяг китайського інвестування за кордон у першій половині 2013 р. склав 84,5 млрд дол. США, тоді як у 2002 р. – лише 2,7 млрд дол. США (рис. 2), що свідчить про стрімке зростання експорту капіталу країни або так звану інвестиційну експансію.

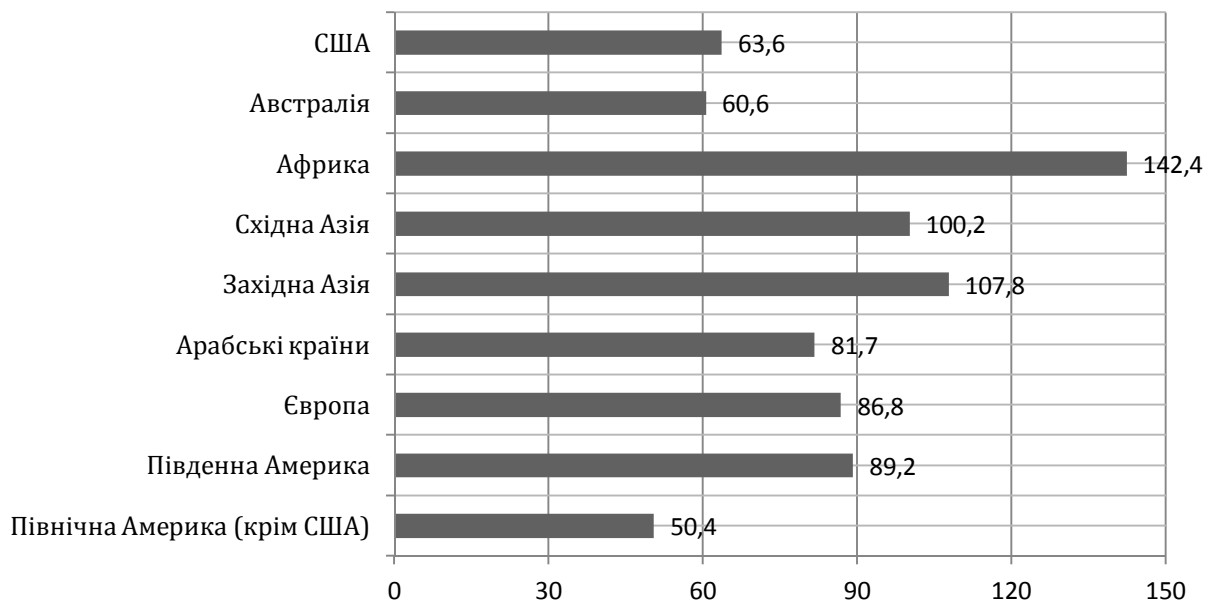

Рис. 2. Динаміка вихідних ПІІ Китаю за період 2002–2013 рр. (млрд дол. США)*

*Складено за даними: 1. American Enterprise Institute and Heritage Foundation, China Global Investment Tracker (data set), January 2014 ([Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://thf_media.s3.amazonaws.com/2014/xls/China-Global-Investment-Tracker-2014.xls); 2. Ministry Of commerce People's Republic Of China, 2012 Statistical Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investment [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://english.mofcom.gov.cn/article/statistic/foreigntradecooperation/201301/20130100011531.shtml>).

Зацікавленість Китаю ринком сировини відображається на обсягах інвестицій у вказаний сектор. Енергетична галузь є першою у переліку секторів для інвестування, що передбачає розширення будівництва електростанцій у Китаї. Металургія за розміром інвестицій перебуває на другому місці, далі йдуть будівництво і транспорт. У 2013 р. уперше щорічні інвестиції в нерухомість перевищили значення 10 млрд дол. США. Проте інвестиції здебільшого спрямовані на злиття та поглинання у сфері сировинних ресурсів, що змушує уряди окремих країн запроваджувати обмежувальні заходи для надходження китайських інвестицій.

Економіка КНР, забезпечуючи темпи економічного зростання, потребує значних ресурсів для підтримки вказаного процесу, що й визначає сучасну інвестиційну стратегію країни. Географічно китайські інвестиції (у т. ч. інвестиції з Гонконгу) наявні на всіх континентах. Так у географічному розрізі китайські інвестиції переважно вкладаються в економіку країн Латинської Америки та Південної Африки, водночас проекти злиття та поглинання за останні 13 р. активно реалізуються в Австралії та США. Інвестиції Китаю за станом на 2013 р. у світі розподіляються таким чином: у Північній Америці – 50,4 млрд дол. США, з них в економіку Канади – 37,8 млрд дол., Куби – 5,0 млрд дол.; у Південній Америці – 89,2 млрд дол., з них у економіку Бразилії – 32,1 млрд дол., Венесуели – 16,1 млрд дол.; в Європі – 86,8 млрд дол., з них в економіку Великобританії – 18,8 млрд. дол., Франції – 5,2 млрд дол.; в арабських країнах – 81,7 млрд дол., з них в економіку Саудівської Аравії – 17,3 млрд дол., Іраку – 14,5 млрд дол., Алжиру – 14,0 млрд дол.; у Західній Азії – 107,8 млрд дол., з них в економіку Казахстану – 21,8 млрд дол., Ірану – 18,6 млрд дол., Росії – 18,5 млрд дол.; у Східній Азії – 100,2 млрд дол., з них в економіку Індонезії – 27,0 млрд дол., Малайзії – 13,0 млрд дол., В'єтнаму – 11,5 млрд дол.; в африканських країнах – 142,4 млрд дол. США, з них в економіку Нігерії – 20,5 млрд дол., Ефіопії – 11,7 млрд дол., Анголи – 9,7 млрд дол.; в економіку Австралії – 60,6 млрд дол. (рис. 3).

Рис. 3. Розподіл нагромаджених ПІІ КНР у світі на кінець 2013 р. (млрд дол. США)*

*Складено за даними American Enterprise Institute and Heritage Foundation, China Global Investment Tracker, January 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://thf_media.s3.amazonaws.com/2014/xls/China-Global-Investment-Tracker-2014.xls.

Загальний обсяг інвестицій Китаю в США дещо перевищує розміри капіталовкладень в економіку Австралії, хоча економічні показники США в декілька разів вищі від показників Австралії. Канада та Бразилія також є об'єктами значних капіталовкладень КНР, оскільки остання для інвестування вибирає великі країни з багатими природними ресурсами. Значні інвестиції в 2013 р. були вкладені в економіку Росії і порівняно більше вкладень отримав Казахстан. Багато інфраструктурних проектів із залученням капіталу та китайських робітників й інженерів започатковано в африканських країнах, зокрема в Нігерії, Ефіопії, Анголі, та в таких арабських країнах як Саудівська Аравія, Ірак, Алжир.

Створення сприятливих умов для економічного та інвестиційного розвитку територій є характерною ознакою китайської політики реформування. Демонструючи світовій спільноті пріоритетність власної доктрини політичного та соціального устрою, Китай запровадив ліберально-поміркований підхід до залучення іноземного капіталу в національну економіку для подолання диспропорцій розвитку.

Досягши важливих позицій у глобальному інвестиційному просторі, Китай не зупиняється на досягнутому і, як пріоритети інвестиційної політики країни, можна виокремити: залучення іноземних інвестицій для підвищення національної конкурентоспроможності; підтримка розвитку ТНК і ТНБ; вкладення інвестицій у проекти, що дозволяють вирішувати соціальні питання, в тому числі й забезпечення зайнятості населення; створення сприятливого інвестиційного клімату; інвестиційна стратегія має погоджуватися і доповнювати зовнішньоторговельну стратегію Китаю; розвиток науково-технічної діяльності, в тому числі й формування дослідницьких інститутів за кордоном

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, практика розвитку економіки Китаю підтверджує, що при переході до ринку за китайським зразком можна уникнути більшості можливих негативних наслідків і забезпечити досягнення стабільних стійких темпів зростання, незважаючи на посилення процесів глобальної нестабільності. У результаті дослідження встановлено, що інвестиційна політика була і залишається для Китаю складовою економічних реформ. Успіхи Китаю в залученні закордонних інвестицій були досягнуті завдяки впровадженню пільгової політики, яка заохочує вкладення капіталу. Залучення інвестицій для окремих провінцій країни стало поштовхом до стабільного зростання економіки Китаю в умовах глобалізації та зростаючої нестабільності у світі, адже Китай продовжує утримувати позиції серед найбільших експортерів капіталу, при цьому чітко реалізуючи свої національні інтереси.

Характеризуючи інвестиційні стратегії КНР за останній період, можна простежити градуалістичний підхід до проведення інвестиційної політики, започаткований у ході економічних реформ, починаючи з 1979 р. і дотепер, що передбачає реалізацію тактики дрібних кроків з метою масштабного захоплення сировинних ринків, необхідних для подальшого зростання національної економіки.

Список літератури

1. Орнат, М. Р. New policy and new challenges for China [Текст] / М. Р. Орнат // European Applied Sciences. – 2013. – № 7. – С. 63-67.
2. Майєр, Л. Як глобалізація веде до кризи світової економіки [Текст] / Л. Майєр, Ф. Шмідт, К. Шулер // Економічний часопис – XXI. – 2004. – № 2. – С. 8-14.
3. Сіваченко, І. Вільні економічні зони: світовий досвід і українська практика [Текст] : навч. посіб. / ред. І. Ю. Сіваченко. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 485 с.
4. Ковтонюк, О. В. Вплив глобальної фінансової кризи на фінансування міжнародної торгівлі [Текст] / О. В. Ковтонюк // Актуальні проблеми економіки. – 2010.– № 9. – С. 11-12.
5. Zulu, Hu Why is China growing so fast? [Text] / Zulu Hu, Mohsin S. Khan // International monetary Fund, 2009.
6. Сеунг, Хо Пак. Проблемы транснациональных корпораций в Китае: думай локально, действуй глобально / Сеунг Хо Пак, Вилфред Ванхонакер // Мысль. – 2007. – № 8 (19) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.idea-magazine.com.ua/archive/8830/advance/8902.html>.

References

1. Ornat, M. R. (2013). New policy and new challenges for China. European Applied Sciences, 7, 63-67.
2. Mayyer, L., Shmidt, F., Shuler, K. (2004). Yak hlobalizatsiya vede do kryzy svitovoyi ekonomiky. Ekonomichnyy chasopys – XXI, 2, 8-14.
3. Sivachenko, I. (2010). Vil'ni ekonomichni zony: svitovyy dosvid i ukrayins'ka praktyka. Kyiv : Tsentr navchal'noyi literatury.
4. Kovtonyuk, O. V. (2010). Vplyv hlobal'noyi finansovoyi kryzy na finansuvannya mizhnarodnoyi torhivli. Aktual'ni problemy ekonomiky, 9, 11-12.
5. Zulu, H. & Khan, M. S. (2009). Why is China growing so fast? International monetary Fund.
6. Seung, H. P. & Vanhonaker, V. (2007). Problemy transnacional'nyh korporacij v Kitae: dumaj lokal'no, dejstvuj global'no, 8 (19). Retrieved from: <http://www.idea-magazine.com.ua/archive/8830/advance/8902.html>.

Стаття надійшла до редакції 11.11.2015 р.